

Ο Κωνσταντίας Βασίλειος για την ενίσχυση του διαλόγου Εκκλησίας - κοινωνίας

[Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Κωνσταντίας και Αμμοχώστου](#)

Ο [Μητροπολίτης Κωνσταντίας Βασίλειος](#) κουβαλά τις εμπειρίες του από τη διακονία του στην Ορθόδοξη Επισκοπή της Ελβετίας.

Όπως και τις προσπάθειες του για την επαναλειτουργία εκκλησιών στην κατεχόμενη επαρχία του και δη την Αμμόχωστο, με τη λειτουργία στον Άγιο Γεώργιο τον Ξωρινό. Έχει καθαρές θέσεις σε ότι αφορά τις σχέσεις και τους ρόλους Κράτους και Εκκλησίας.

Επισημαίνει πως ο εκάστοτε Αρχιεπίσκοπος δεν παρουσιάζει ένα πολιτικό πρόγραμμα το οποίο προσπαθεί να εφαρμόσει απολυταρχικά, αλλά ενεργεί συνοδικά με τους άλλους Αρχιερείς με σκοπό να ανταποκριθεί η Εκκλησία στις

ανάγκες και στις προκλήσεις που παρουσιάζονται. Πιστεύει στο διάλογο της Εκκλησίας, όπως αναφέρει στην εφημερίδα «Φιλελευθερος» με την κοινωνία, απευθύνεται στους νέους και θέλει να έχουν ρόλο όπως και τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του τόπου. Υπογραμμίζει πως η εκκλησιαστική πραγματικότητα της Κύπρου, πρέπει να γίνεται αντιληπτή μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο και όχι να προσεγγίζεται απομονωμένα. Η θεώρηση όλων των πραγμάτων, και κυρίως των εκκλησιαστικών, δεν μπορεί να είναι κοντόφθαλμη και μυωπική.

- Σε ποιες ενέργειες προτίθεστε να προχωρήσετε για να βελτιωθεί η εικόνα της Εκκλησίας, στην περίπτωση που εκλεγείτε Αρχιεπίσκοπος;

-Αυτό που πρέπει να τεθεί είναι ο προβληματισμός της συνάντησης Εκκλησίας και κοινωνίας, ώστε να μπορέσει η Εκκλησία να εκπληρώσει την πνευματική της αποστολή μέσα στον σύγχρονο κόσμο. Η αποστολή της Εκκλησίας αφ' ενός ορίζεται μέσα από την αποκάλυψη του Θεού, αφ' ετέρου όμως η Εκκλησία δέχεται προκλήσεις από τα σύγχρονα ζητήματα στα οποία μπορεί να ανταποκριθεί μέσω του διαλόγου. Αυτό που απαιτείται από τη σύγχρονη κοσμοθεωρία είναι η σύζευξη του χριστιανισμού με τα δεδομένα που οδηγούν τον άνθρωπο σε αναζήτηση της θρησκευτικής, πολιτιστικής και κοινωνικής του ταυτότητας. Αυτό το είχαν επιτύχει οι Πατέρες της Εκκλησίας, με τη σύζευξη του χριστιανισμού με την ελληνική φιλοσοφία και σκέψη. Είναι λοιπόν απαραίτητη η σύνδεση της χριστιανικής παράδοσης με τις σύγχρονες καταστάσεις ως προς την απάντηση των προβλημάτων που αφορούν την Εκκλησία, την κοινωνία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την οικολογία και την βιοηθική.

Συνεπώς, πρέπει να ενισχύσουμε τον διάλογο της Εκκλησίας με την κοινωνία με σκοπό ο σύγχρονος άνθρωπος να αποκτήσει μέσα από το περιεχόμενο της χριστιανικής πίστης την οικουμενική του διάσταση στην οποία δεν απορρίπτει αλλά, αντίθετα, αποδέχεται τον χριστιανισμό μέσα στο σύγχρονο πλαίσιο στο οποίο ζει και κινείται. Βεβαίως ο εκάστοτε Αρχιεπίσκοπος δεν παρουσιάζει ένα πολιτικό πρόγραμμα το οποίο προσπαθεί να εφαρμόσει απολυταρχικά, αλλά ενεργεί συνοδικά με τους άλλους Αρχιερείς με σκοπό να ανταποκριθεί η Εκκλησία στις ανάγκες και στις προκλήσεις που παρουσιάζονται. Δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το σημαντικό φιλανθρωπικό και κοινωνικό έργο που ήδη επιτελείται, το οποίο θα ενισχύσουμε ακόμη περισσότερο. Απευθυνόμενοι κυρίως στους νέους, αλλά και στην κοινωνία ευρύτερα, θα μπορούσαμε να οργανώσουμε προγράμματα για την παιδεία και τον πολιτισμό σε συνεργασία με Πανεπιστήμια και άλλους φορείς τόσο της Κύπρου όσο και του εξωτερικού.

-Η ένταξη στην αδελφότητα της Ιεράς Μονής Αποστόλου Βαρνάβα το 1960, δηλαδή σε ηλικία μόλις 12 ετών έγινε ένεκα των οικονομικών δεδομένων της εποχής ή συνυπήρχαν διάφοροι λόγοι;

-Το μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα ήταν το μόνο επανδρωμένο της επαρχίας Αμμοχώστου εκείνη την εποχή, της επαρχίας από την οποία κατάγομαι, αφού το χωριό μου είναι οι κατεχόμενες Μάνδρες. Και ήταν σύνηθες για τέκνα φτωχών οικογενειών, όπως ήταν η δική μου, που ήθελαν να συνεχίσουν τις σπουδές τους να πηγαίνουν στα μοναστήρια για να μάθουν τα ιερά γράμματα αλλά και για να διασφαλίσουν τα προς το ζην. Άλλωστε αυτό το έθος είναι γνωστό και από τα βιογραφικά των προηγούμενων Αρχιεπισκόπων Κύπρου. Άρα οι λόγοι ήταν οικονομικοί, αλλά είχε να κάνει και με την έφεση που έβλεπαν οι δικοί μου ότι είχα στα γράμματα, καθώς και την αγάπη μου προς την Εκκλησία. Στη Μονή του Αποστόλου Βαρνάβα τη θέση των φυσικών μου γονέων έλαβαν οι τρεις πατέρες Βαρνάβας, Στέφανος και Γαβριήλ, που με μυσταγώγησαν στην πνευματικότητα του ορθόδοξου μοναχισμού.

-Τα μαθήματα κοινωνιολογίας στο Τμήμα «Δικαίου και Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών», καθώς και Θεολογικά μαθήματα στη Θεολογική Σχολή του ιδίου Πανεπιστημίου (του Φριβούργου) σας βοήθησαν στο να κατανοήσετε τον άνθρωπο, τις συμπεριφορές του, τις επιθυμίες του;

-Σίγουρα οι μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές που έκανα στην Ελβετία συνέβαλαν θετικά στον τρόπο με τον οποίο μπορώ να προσεγγίσω και να κατανοήσω τον σύγχρονο άνθρωπο. Ωστόσο, δεν είναι μόνο οι σπουδές αλλά κυρίως τα βιώματα μέσα στην Εκκλησία. Σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι πνευματικές μου καταβολές από την Ιερά Μονή του Αποστόλου Βαρνάβα αλλά και η εμπειρία που απέκτησα μετέπειτα μέσα από την επαφή μου με πολλούς ανθρώπους στο πλαίσιο της ιερατικής μου διακονίας, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Είναι αλήθεια ότι ο σύγχρονος άνθρωπος έχει πολλές αναζητήσεις, οι οποίες για να απαντηθούν πρέπει πρώτα εμείς να τον προσεγγίσουμε και να τον κατανοήσουμε ακολουθώντας το παράδειγμα του ίδιου του Χριστού.

-Πώς ένας Κύπριος αναλαμβάνει το 1981 ως ιερατικώς Προϊστάμενος της Ελληνικής Ορθοδόξου Ενορίας Γενεύης και αργότερα ως Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεως Ελβετίας;

-Αυτά όλα έγιναν με την ευλογία και την πρόνοια του Θεού. Ξέρετε, όταν έφυγα πρόσφυγας κι εγώ, όπως χιλιάδες άλλοι, από τη Μονή του Αποστόλου Βαρνάβα στο χέρι είχα μια τσάντα και ελάχιστα χρήματα. Ήμουν ανυποψίαστος για το τι θα ακολουθούσε. Όταν σπούδαζα Θεολογία στην Αθήνα υπηρετούσα ως διάκονος στον Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών. Προς το τέλος των σπουδών μου, ο Μητροπολίτης

Τρανουπόλεως Δαμασκηνός, μετέπειτα πρώτος Μητροπολίτης Ελβετίας, ζήτησε από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Σεραφείμ έναν διάκονο για να λειτουργήσει μαζί του στο Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Ελβετία. Ο Αθηνών Σεραφείμ επέλεξε εμένα. Μετά τη Λειτουργία ο Μητροπολίτης Δαμασκηνός μου πρόσφερε υποτροφία για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελβετία. Αισθάνομαι ότι τα όσα έφερα μαζί μου από τον Απόστολο Βαρνάβα, η ορθόδοξη παράδοση, η παιδείυσή μου στη βυζαντινή μουσική και στα ιερά γράμματα, ήταν αυτά που καθόρισαν και την πνευματική μου πορεία. Ολοκλήρωσα τις σπουδές μου στην Αθήνα, έλαβα την ευλογία του Αθηνών Σεραφείμ και ξεκίνησα για μια πορεία που καθόρισε τις μελλοντικές μου δράσεις. Πρεσβύτερος και αρχιμανδρίτης χειροτονήθηκα φυσικά το 1981 από τον Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνας Βαρνάβα με ευλογία του Χρυσοστόμου Α΄. Μετά επέστρεψα στην Ελβετία, συνέχιζα τις σπουδές μου και ανέλαβα καθήκοντα πρωτοσυγκέλλου. Και αξιώθηκα να διακονήσω τη Μητρόπολη Ελβετίας στο πλευρό τις εμπνευσμένου ιεράρχη που επηρέασε τη θεολογική μου σκέψη και την ιερατική μου δράση. Γι' αυτό είπα και στην αρχή όλα έγιναν με θεία πρόνοια.

-Για τις σχέσεις κράτους-Εκκλησίας, ποια θεωρείτε πως είναι η χρυσή τομή;

-Οι ρόλοι της Εκκλησίας και του κράτους είναι διακριτοί, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι η Εκκλησία δεν μπορεί να εκφράζει την άποψή της. Όπως έχει το δικαίωμα ο κάθε ένας να εκφράζει τη δική του άποψη σε μια δημοκρατική κοινωνία, πόσο μάλλον η Εκκλησία ειδικά για σημαντικά ζητήματα όπως το εθνικό μας θέμα το οποίο συνδέεται ιστορικά και με τη συμβολή της Εκκλησίας στη διαφύλαξη της ταυτότητας αυτού του τόπου. Βεβαίως, η Εκκλησία επιβάλλεται να έχει καλή συνεργασία με την εκάστοτε κυβέρνηση, κάτι το οποίο πρέπει να επιδιώξει και ο νέος Προκαθήμενος της Εκκλησίας, ακολουθώντας το παράδειγμα των προκατόχων του.

-Πολλά λέγονται για τις σχέσεις των Ιεραρχών με τον Αρχιεπίσκοπο. Εσείς πόσο κοντά ή πόσο μακριά του ήσασταν διαχρονικά;

-Η πρόταση σε εμένα να αναλάβω τη θέση του Επισκόπου Τριμυθούντος, το 1996, έγινε στην παρουσία και των δύο Χρυσοστόμων, του τότε Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσοστόμου Α΄ και του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β΄ ως Μητροπολίτη Πάφου. Άρα αντιλαμβάνεστε ότι η σχέση ήταν πολύχρονη. Όταν έγινε η εκλογή του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β΄ εγώ ήμουν Επίσκοπος Τριμυθούντος, και μάλιστα από το 2000, εξαιτίας των προβλημάτων υγείας του Χρυσοστόμου Α΄ είχα αναλάβει την ευθύνη διαχείρισης πολλών υποθέσεων της Αρχιεπισκοπής και εκ των πραγμάτων η συνεργασία της, μέχρι και την εκλογή μου ως Μητροπολίτη Κωνσταντίας το 2007, ήταν δεδομένη. Στη συνέχεια διατηρήθηκε μια καλή συνεργασία στο πλαίσιο της Ιεράς Συνόδου και μια

καλή σχέση σε προσωπικό επίπεδο.

«Για μένα έχει μεγάλη αξία η δύναμη του διαλόγου»

-Έτυχε να διαφωνήσετε μαζί του; Να ψηφίσετε κατά εισηγήσεων του, να του πείτε «Μακαριότατε τι είναι αυτά που λέτε ή αυτά που κάνετε;

-Όπως ο καθένας, έτσι και ο κάθε αρχιερέας έχει το θάρρος της γνώμης του. Και ο οποιοσδήποτε Αρχιεπίσκοπος λειτουργεί σύμφωνα με την προσωπικότητα και εκείνο που αισθάνεται. Για εμένα έχει μεγάλη αξία, σε κάθε συζήτηση, η δύναμη του διαλόγου και μπορώ να πω ότι πάντοτε είχα το θάρρος να μιλήσω με ειλικρίνεια μαζί του και, άρα, η οποιαδήποτε διαφωνία που πιθανώς να προέκυπτε ποτέ δεν έμενε άλυτη.

-Η μακρά απουσία σας και η ανάμειξη σας με τα της Εκκλησίας στο εξωτερικό, σας βοήθησε να διευρύνετε σας ορίζοντες σας ή σας έκανε να ταυτιστείτε με μια πιθανώς άλλη προσέγγιση των πραγμάτων που απέχει από την πραγματικότητα που επικρατεί στην Κύπρο;

-Βρίσκομαι στην Κύπρο από το 1991. Και αυτό που φέρω μαζί μου, η ορθόδοξη παράδοση της Εκκλησίας Κύπρου, είναι εκείνο που με καθορίζει σε όλη μου την εκκλησιαστική διακονία. Η οργάνωση της νεοϊδρυθείσας Μητρόπολης Ελβετίας με εξόπλισε με πολλά εφόδια, κυρίως διοικητικά, που μπόρεσα να αξιοποιήσω στη συνέχεια στην Κύπρο, στην Ιερά Αρχιεπισκοπή και στη συνέχεια, με την ανασύσταση της Μητρόπολης Κωνσταντίας σε όλες τις δραστηριότητες που έγιναν εκ του μηδενός και με περιορισμένους πόρους. Γενικά όμως η εκκλησιαστική πραγματικότητα της Κύπρου, πρέπει να γίνεται αντιληπτή μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο και όχι να προσεγγίζεται απομονωμένα. Η θεώρηση όλων των πραγμάτων, και κυρίως των εκκλησιαστικών, δεν μπορεί να είναι κοντόφθαλμη και μυωπική.

-Πως βλέπετε τον αγιορείτικο τρόπο ζωής ο οποίος κάποιοι θεωρούν ότι πέρασε και σε μοναστήρια της Κύπρου;

-Στην ιστορία σας Ορθόδοξης Εκκλησίας ο μοναχισμός αποτέλεσε διαχρονικά έναν σημαντικό πνευματικό πόλο με βασικά χαρακτηριστικά την μετάνοια, την άσκηση, την προσευχή και την πλήρη αφιέρωση στο Θεό. Συνεπώς αποτελεί έναν τρόπο ζωής που διασώζεται στα ορθόδοξα μοναστήρια μέχρι σήμερα, σας συμβαίνει και στην Κύπρο. Θα ήθελα σας να αναφέρω το παράδειγμα των δύο Πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως Ιγνατίου και Φωτίου, τον 9ο αιώνα, οι οποίοι διαδέχονταν ο ένας τον άλλον στον πατριαρχικό θρόνο διαδοχικά στο μέσο μιας πολιτικής και εκκλησιαστικής αστάθειας που υπήρξε τότε ανάμεσα σε δύο αντιμαχόμενες πλευρές. Ο πρώτος προερχόταν από τις τάξεις των μοναχών ενώ ο δεύτερος ήταν καθηγητής αλλά και οι δύο τιμώνται ως άγιοι της Εκκλησίας.

Τα οικονομικά σε τεχνοκράτες

-Αν εκλεγείτε Αρχιεπίσκοπος θα έχετε ενεργό ανάμειξη στην οικονομική διαχείριση σας Αρχιεπισκοπής ή θα αναθέσετε αυτό τον ρόλο σε επαγγελματίες, με δική σας, βεβαίως, εποπτεία;

-Σε σχέση με την οικονομική διαχείριση της Εκκλησίας υπάρχουν οι καθορισμένες δομές με κατ' εξοχήν υπεύθυνη την Ιερά Σύνοδο. Τα οικονομικά της Αρχιεπισκοπής της και των Μητροπόλεων διεκπεραιώνονται πρώτα από τεχνοκράτες και στη συνέχεια δίδεται η έγκριση από τον Επίσκοπο. Αυτό εξάλλου δεν είναι κάτι νέο στην Εκκλησία. Ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής, τον 7ο αιώνα, απευθύνει επιστολή στον Μαρίνο, οικονόμο της επισκοπής Κωνσταντίας, και αναφέρει σε αυτήν την ανάγκη κάθε επισκοπής να έχει τον οικονόμο της για την διαχείριση των οικονομικών, ώστε να μην επιβαρύνεται ο Επίσκοπος με αυτό το έργο.

Η πνευματικότητα πρώτιστη ευθύνη αρχιερέων και κληρικών

-Η εικόνα που εκπέμπει η Εκκλησία από πνευματικής απόψεως, κρίνετε ότι χρήζει αλλαγών; Αν ναι, τι προτίθεστε να πράξετε;

-Στο σημείο μπορούμε να κάνουμε αναφορά στον Απόστολο Παύλο που γράφει ότι η «μικρά ζύμη όλον τὸ φύραμα ζυμοί» καθώς η πνευματικότητα της Εκκλησίας συνδέεται άμεσα με την ευρύτερη μαρτυρία της. Μια πνευματικότητα στηριζόμενη στην Ορθόδοξη θεολογία και παράδοση οφείλουμε να μεταδώσουμε στη σημερινή κοινωνία και είναι ευθύνη πρώτιστα ημών των αρχιερέων και των κληρικών. Στο πλαίσιο αυτό θεωρώ πολύ σημαντικό να στηρίξουμε και να επιμορφώσουμε τους κληρικούς μας, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες προκλήσεις και να ανταποκριθούν στο έργο της Εκκλησίας.

Γενικότερα, βέβαια, θα έλεγα ότι η εικόνα της Εκκλησίας της Κύπρου επεκτείνεται στο ευρύτερο περιβάλλον της, γεωγραφικό, πολιτιστικό, ομολογιακό. Πρέπει να γίνει αντιληπτή η θέση της σε Διορθόδοξο αλλά και σε Διαχριστιανικό επίπεδο, ως

σύνδεσμος Ανατολής και Δύσης, και δεν πρέπει να αυτοεγκλωβιζόμαστε μέσα στην Κύπρο, που ως νησί περιβάλλεται μόνο από θάλασσα. Αυτό είναι κάτι ακόμα που επιβάλλεται να ενισχύσουμε στο πλαίσιο της Ορθόδοξης μαρτυρίας και ιεραποστολής.